

hans gode Hensigt med dette Lovforslag ikke skulde blive paaskjønnet. Jeg skal tillade mig at sige, at jeg har den Opfattelse, at den nuværende nye administrative Tilstand med Hensyn til Forbud mod offentlige Forsamlinger om Søndagen, er en Tilstand, der er langt besværligere for Administrationen end for Befolkningen, og at enhver Regjering, der ikke gjør sit Yderste for at komme ud af denne administrative Tilstand allerede derved skaber en Opinion imod sig hos Befolkningen, som paa mangfoldige Punkter vil besværliggjøre dette Ministeriums Tilværelse og Virksomhed. Jeg tillader mig derfor at mene, at naar den ærede Minister ikke har troet at kunne gaa i tidligere Justitsministeres Fodspor, der have haft den Anskuelse, faktisk i det Mindste, at denne Lovparagraf meget godt kunde undværes, har den ærede Minister ikke haft Andet at gjøre, end hvad han har gjort. Har den ærede Minister ikke troet at kunne følge i Forgængernes Fodspor og give nogle Bink til sine mest tjenstivrige Embedsmænd — thi heldigvis er der mange af dem, som have andre Anskuelser og navnlig en anden Opfattelse af deres Stilling til Befolkningen — naar han altsaa ikke har troet at kunne gaa samme Vej som tidligere Ministre og blandt Andre Orsted, men har troet at maatte følge den næstforegaaende Justitsminister, med hvilken en ny Væra oprandt paa dette som paa flere andre Omraader, skal jeg ikke negte, at det forekommer mig, at saa havde den ærede Justitsminister ganske vist ikke Andet at gjøre end at søge at komme ud af den Forlegenhed, hvori han var kommen ved at følge sin nærmeste Forgænger og altsaa fremkomme med dette Lovforslag. Ligesaa lidt som jeg retter nogen Bebrejdelse mod den ærede Minister, fordi han er fremkommen med dette Lovforslag, ligesaa lidt kan jeg yde ham nogen særlig Ros derfor; thi efter min Opfattelse maatte Administrationen paa en eller anden Maade se at komme ud af sin Forlegenhed. Men naar man saa kommer paa denne Maade og fordrer en Amerkjendelse fra vor Side af, hvad Administrationen tidligere har gjort, navnlig den ærede Ministers Forgænger, og altsaa vil have os til at betragte det som begrundet og berettiget, forekommer det mig unøgtelig, at man i den Henseende forlanger altfor Meget. Jeg kan ikke være med til at give en saadan Amerkjendelse, selv om jeg havde en anden Opfattelse af § 7. Jeg kender ikke et eneste Spørgsmaal paa Administrationens Omraade, som røber en saadan Ligeegyldighed for, hvad der er Borgernes Opfattelse af den rette Benyttelse af en af Folkets vigtigste

Retligheder, nemlig Forsamlingsfriheden, som denne opgravede Anvendelse af § 11 i Forordningen af 1845. Dette er dog med Hensyn til det egentlige Spørgsmaal en mere ligegyldig Sag. — Jeg har tilladt mig at fremsætte den Betragtning, at, naar det hedder i § 88 i Grundloven, at Borgerne have Ret til at samles ubevæbnede, betyder det ikke det Samme som, at Borgerne have Ret til at samles ubevæbnede undtagen om Søndagen. Denne Opfattelse har jeg tilladt mig at fremsætte, og jeg har spurgt, hvad § 94 skulde til, som siger, at Indskrænkninger af denne Paragraf kan ske ifølge de militære Love. Thi have vi tidligere specielle Love, som give indskrænkende Bestemmelser, maa disse Indskrænkninger ogsaa finde Sted ifølge de militære Love, og hvorfor saa særlig anføre dette i Grundloven? Af hvilken Grund har da den grundlovgivende Forsamling føiet § 94 til? Det er jo et aldeles overflødigt Arbejde; thi var det givet, at den i Grundlovens § 88 givne almindelige Regel kun kunde fortaas med de Indskrænkninger, som tidligere bestaaende særlige Love medførte, saa maatte det jo ogsaa gjælde med Hensyn til de militære Love, og saa var § 94 ikke nødvendig. Jeg har henvist til andre Paragrafer, hvor man har troet det nødvendigt at indskyde enkelte Undtagelser, for saa vidt de maatte findes i andre Love. Jeg antager, at den almindelige politiske Betragtning, som ligger til Grund for § 88, saavel hos Grundlovens Forfattere som hos dens Vedtagere maa være den — og Intet i Forhandlingerne taler derimod, men Alt derfor — at man ved at bestemme, at Borgerne skulde have Ret til at samles ubevæbnede, vilde fastslaa — for at bruge et mere gangs end behageligt Udtryk — den politiske Agitations Uafhængighed af Regjeringen, den politiske Agitations Ret overfor Regjeringen. Det var dette Princip, som man hævdede dengang, og Orsted selv indrømmede, at det var naturligt, at man stillede sig, som man gjorde med Hensyn til Forsamlingsfriheden i en Forsamling, som selv var fremkommen som Resultat af Associationer og Forsamlinger. Havde man den Gang sagt: Regjeringspartiet — den politiske Agitation øves i konstitutionelle Stater væsentlig igennem to Partier — skal ikke alene have den Fordel i saa godt som alle sine Embedsmænd og i hele sit Embedsmaskineri at have en umaadelig væsentlig Støtte for sin Opfattelse, men den skal tillige have Søndagen ubestaaen for sig, den skal have Søndagen forud, saaledes at de 50—60—70 pCt. af Befolkningen, der af sociale Hensyn ere stavnsbundne i de 6 Dage, af